

ปัจจัยทางการบริหารและปัจจัยแห่งความสำเร็จที่มีผลต่อการปฏิบัติงาน ของทีมหมอครอบครัว ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

Administrative Factors and Key Success Factor Affecting The Performance of Family Care Team in Maung District Udonthani Province

จักรกฤษณ์ อาสาสนา (Jakkrit Arsasana)* ดร.ประจักษ์ บัวผัน (Dr.Prachak Bouphan)^{1**}

ดร.มกรพันธ์ จูฑะรสก (Dr.Makarapan Jutarosaga)^{***} ธนมนทชนก พรหมพินิจ (Thanamontachanok Prompinij)^{****}

(Received: February 23, 2022; Revised: June 6, 2022; Accepted: June 21, 2022)

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาแบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional Descriptive Research) วัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ปัจจัยทางการบริหารและปัจจัยแห่งความสำเร็จที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของทีมหมอครอบครัว ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี จำนวน 284 คน สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ ได้จำนวน 221 คน เก็บข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถาม และเชิงคุณภาพโดยใช้แนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 12 คน ใช้สถิติเชิงพรรณนาและสถิติอนุมาน กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 จากการศึกษาพบว่า ภาพรวมระดับปัจจัยทางการบริหาร ปัจจัยแห่งความสำเร็จ และการปฏิบัติงานของทีมหมอครอบครัว อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้พบว่าตัวแปรอิสระทั้ง 4 ตัวแปร ได้แก่ ปัจจัยแห่งความสำเร็จด้านการเชื่อมโยงระหว่างโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในโรงพยาบาลแม่ข่าย ปัจจัยแห่งความสำเร็จด้านการพัฒนาภาพลักษณ์ของสถานบริการ ปัจจัยแห่งความสำเร็จด้านผู้บริหารทุกระดับให้การสนับสนุนและติดตาม และปัจจัยทางการบริหารด้านงบประมาณมีผลและสามารถพยากรณ์การปฏิบัติงานของทีมหมอครอบครัว ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ได้ร้อยละ 57.8 ($R^2=0.578$, $p\text{-value}<0.001$)

ABSTRACT

This is cross-sectional descriptive research aimed to study Administrative Factors and Key Success Factor Affecting The Performance of Family Care Team in Maung District Udonthani Province. The sample was 221 health workers in Family Care Team in Maung District Udonthani Province who were selected by systematic sampling from 283 people of population. Data collected by using questionnaire for the quantitative data and 12 key informants were use In-Depth interview guidelines for the qualitative data gathering. Data analysis was performed by descriptive statistics and inferential statistics as a significant level at 0.05. The results showed that level of administrative factors, level of key success factors, and the level of Performance of Family Care Team were at a high level. The four factors composed of key success; the performance link between the health promoting hospital and link to a major hospital, Improving the image of the facility, Executives at all levels are supporting and monitoring, and the administrative factors of budget affected and could joint predict the Performance of Family Care Team in Maung District Udonthani Province at 57.8 ($R^2=0.578$, $p\text{-value}<0.001$)

คำสำคัญ: ปัจจัยทางการบริหาร ปัจจัยแห่งความสำเร็จ การปฏิบัติงานของทีมหมอครอบครัว

Keywords: Administrative factors, Key success factors, The performance of family care team

¹Corresponding author: bprach@kku.ac.th

*นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

**รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาการบริหารสาธารณสุข การส่งเสริมสุขภาพ โภชนาการ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

***อาจารย์ประจำ สาขาวิชาการบริหารสาธารณสุข การส่งเสริมสุขภาพ โภชนาการ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

****อาจารย์ประจำ สาขาสารสนเทศศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างทางด้านเศรษฐกิจและทางด้านสังคมอย่างรวดเร็ว เช่น ความเจริญด้านอุตสาหกรรมที่มีความสามารถในการผลิต การก้าวหน้าทางด้านทางการแพทย์ในการรักษาโรคที่ซับซ้อนการย้ายถิ่นฐานของประชากร หรือแม้กระทั่งการมีจำนวนผู้สูงอายุที่มากขึ้น ภาระค่าใช้จ่ายทางการแพทย์และสาธารณสุขที่เพิ่มมากขึ้น ทำให้ประชาชนไม่สามารถการเข้าถึงบริการได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ซึ่งจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ได้มุ่งเน้นและให้ความสำคัญกับการสร้างเสริมให้คนมีสุขภาพดี เน้นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางสุขภาพและการลดปัจจัยเสี่ยงด้านสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อสุขภาพ โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาความรู้ในการดูแลสุขภาพ การสร้างกลไกในการจัดทำนโยบายสาธารณะที่ต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อสุขภาพที่จะนำไปสู่การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาพดี ส่งเสริมให้ชุมชนมีการจัดสวัสดิการและบริการในชุมชน เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับสาขาการผลิต สาขาบริการและต่อยอดไปสู่ความเป็นอัจฉริยะโดยใช้เทคโนโลยีขั้นสูงและการผสมผสานเทคโนโลยีทางด้านสาธารณสุข ด้านสุขภาพ และเทคโนโลยีทางการแพทย์ [1] นอกจากนั้น กระทรวงสาธารณสุขได้มีการพัฒนาระบบบริการสุขภาพอย่างต่อเนื่อง ทั้งในมิติสุขภาพ สังคมและเศรษฐกิจ โดยยึดหลัก “ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ ร้างกายแข็งแรง เศรษฐกิจประเทศเข้มแข็ง” ซึ่งเพื่อลดความเจ็บป่วย ความจนของประชาชน ซึ่งมีนโยบายที่สำคัญ ดังนี้ 1) การพัฒนางานสาธารณสุขตามแนวพระราชดำริ เพื่อสืบสาน รักษา ต่อยอดและพัฒนาการบริการด้านสาธารณสุข 2) การดูแลให้ประชาชนมีสุขภาพแข็งแรง ทั้งทางกาย ทางใจ และมีความมั่นคงทางสุขภาพ 3) การดูแลให้ประชาชนได้รับบริการที่มีคุณภาพ ปลอดภัย ลดความเหลื่อมล้ำลดความแออัด ลดระยะเวลาการรอคอย และลดภาระค่าใช้จ่ายของประชาชน เพิ่มขีดความสามารถของโรงพยาบาลชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) จัดระบบการแพทย์ปฐมภูมิที่มีแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวดูแลอย่างทั่วถึง และพัฒนาและยกระดับความรู้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน [2]

ในการให้บริการของหน่วยบริการสาธารณสุขระดับปฐมภูมิ และบุคลากรซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยบริการปฐมภูมิที่เป็นทั้งโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล/ศูนย์แพทย์ชุมชน/ศูนย์สุขภาพชุมชนเมือง/ศูนย์บริการสาธารณสุขเทศบาล สำนักงานสาธารณสุขอำเภอหรือในโรงพยาบาลแม่ข่าย ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของระบบบริการสุขภาพ โดยให้บริการในรูปแบบหมอครอบครัว ในการดูแลสุขภาพด้านการรักษาพยาบาล ประสานส่งต่อผู้ป่วยที่เกินขีดความสามารถ ผสมผสานกับงานด้านการส่งเสริมสุขภาพ และป้องกันโรคให้แก่ครอบครัว ชุมชน เชื่อมประสานกับองค์กรท้องถิ่น ภาครัฐอื่นๆ เพื่อร่วมแก้ไขปัญหาด้านสังคม สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ ขจัดทุกข์ เพิ่มสุข ก่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับครอบครัวและชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากบทบาทหน้าที่ที่มีต่อประชาชนแล้วยังมีหน้าที่ที่จะต้องจัดให้มีผู้รับผิดชอบงานตามโครงสร้างการดูแลสุขภาพอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีโครงสร้างที่ชัดเจน มีการสื่อสารแนวทางการปฏิบัติงานและความเข้าใจ นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาบุคลากร การอบรมฟื้นฟูความรู้และทักษะการปฏิบัติงานด้านต่างๆให้เกิดความชำนาญตามสมรรถนะหลักของแต่ละวิชาชีพ เพื่อให้ประชาชนมั่นใจว่าจะได้รับการบริการที่มีมาตรฐาน จึงมีแนวทางในการปฏิบัติงานของสมาชิกทีมหมอครอบครัวระดับตำบล ประกอบด้วย 1) การสร้างเสริมสุขภาพ 2) การดูแลเป็นที่พึ่งในยามเจ็บป่วย 3) การดูแลรักษา เยียวยา บำบัดฟื้นฟู 4) การให้คำปรึกษาแนะนำ 5) การดูแลในกรณีที่มีการส่งต่อ 6) การเสริมพลังให้ประชาชนเข้าใจสุขภาพตนเอง 7) การจัดทำข้อมูลสถานะสุขภาพประจำครอบครัว [3]

การปฏิบัติงานของทีมหมอครอบครัวจะสามารถดำเนินการไปได้ด้วยความราบรื่นและอำนวยความสะดวกให้กับ การปฏิบัติงานของทีมหมอครอบครัว เพื่อการให้บริการที่มีคุณภาพให้แก่ประชาชน ซึ่งการดำเนินการจะต้องอาศัยปัจจัยทางการบริหาร ที่ประกอบไปด้วย 1) ด้านบุคลากร (Man) 2) ด้านงบประมาณ (Money) 3) ด้านวัสดุอุปกรณ์ (Material) 4) ด้านการบริหารจัดการ (Management) 5) ด้านเวลา (Time) และ 6) ด้านเทคโนโลยี (Technology) [4]

นอกจากทีมหมอบรรณกิจจะต้องมีปัจจัยทางการบริหารเพื่อสนับสนุนในการปฏิบัติงานแล้ว ยังมีอีกหนึ่งปัจจัยที่จะช่วยให้ทีมหมอบรรณกิจประสบความสำเร็จในการจัดบริการสุขภาพตามบทบาทก็คือปัจจัยแห่งความสำเร็จ ซึ่งประกอบไปด้วย 1) ผู้บริหารทุกระดับให้การสนับสนุนและติดตาม 2) หน่วยงานสนับสนุนทุกระดับมีแผนงานสนับสนุน 3) การลงมือปฏิบัติในพื้นที่ที่มีความพร้อมและสมัครใจในการมีส่วนร่วม 4) การสร้างความเข้าใจและกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือ 5) การพัฒนาภาพลักษณ์ของสถานบริการ 6) การเชื่อมโยงระหว่างโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในโรงพยาบาลแม่ข่าย [5]

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุดรธานี มีกลไกทบทวนวิเคราะห์ข้อมูลผลการดำเนินงานตามนโยบายสำคัญ ปัญหาสาธารณสุขของพื้นที่ และจัดทำแผนยุทธศาสตร์ด้านสุขภาพแบบบูรณาการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 เพื่อให้เกิดการบูรณาการการทำงานร่วมกันภายใต้นโยบายของสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของกระทรวงสาธารณสุข ในปีงบประมาณ 2564 โดยมียุทธศาสตร์สำคัญ คือ ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาระบบบริการด้านการแพทย์และสาธารณสุขให้มีคุณภาพ มาตรฐาน เพื่อให้บริการที่เป็นเลิศ (Service Excellence) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนได้รับการบริการสุขภาพที่มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน ทัวถึง เป็นธรรม ด้วยระบบบริการสุขภาพที่มีคุณภาพ ปลอดภัย และเท่าเทียม และสร้างการเชื่อมโยง การให้บริการระหว่างเครือข่ายที่ดี และส่งผลให้เกิดการพัฒนาและเกิดการเรียนรู้ของประชาชน อย่างไรก็ตามการดำเนินการของทีมหมอบรรณกิจระดับตำบล ในจังหวัดอุดรธานี ยังพบปัญหาในการปฏิบัติงานในการสร้างเสริมสุขภาพตามกลุ่มเป้าหมาย ต่างๆ เช่น ปัญหาทารกแรกเกิดน้ำหนักตัวน้อยกว่า 2,500 กรัมเกินเกณฑ์ที่กำหนดที่เป็นปัญหาจากการส่งเสริมสุขภาพของหญิงตั้งครรภ์ ด้านกระบวนการรักษาผู้ป่วยติดเตียง ด้านการจัดการคุณภาพข้อมูล ซึ่งการดำเนินการต่างๆต้องอาศัยบุคลากรในสหสาขาวิชาชีพร่วมกันดูแล และเชื่อมต่อข้อมูลซึ่งกันและกันในลักษณะของทีมหมอบรรณกิจ [6] จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยทางการบริหารและปัจจัยแห่งความสำเร็จที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของทีมหมอบรรณกิจ ในจังหวัดอุดรธานี ซึ่งจะศึกษาระดับปัจจัยทางการบริหาร ระดับปัจจัยแห่งความสำเร็จ และระดับการปฏิบัติงานของทีมหมอบรรณกิจ ตลอดจนปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานของทีมหมอบรรณกิจ ในจังหวัดอุดรธานี เพื่อที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาระบบการปฏิบัติงานของทีมหมอบรรณกิจให้มีประสิทธิภาพ และคุณภาพมากขึ้น ซึ่งจะเป็นฐานสำคัญในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพปฐมภูมิในจังหวัดอุดรธานีให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

วัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อศึกษา

1. ปัจจัยทางการบริหารและปัจจัยแห่งความสำเร็จที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของทีมหมอบรรณกิจ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี
2. ระดับปัจจัยทางการบริหาร ระดับปัจจัยแห่งความสำเร็จและระดับการปฏิบัติงานของทีมหมอบรรณกิจ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี
3. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะการปฏิบัติงานของทีมหมอบรรณกิจ ในเขตอำเภอเมืองจังหวัดอุดรธานี

วิธีการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาแบบภาคตัดขวาง (Cross-Sectional Descriptive Research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษา คือ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลและหน่วยบริการปฐมภูมิ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี จำนวน 284 คน [7] และกลุ่มตัวอย่าง คือ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลและหน่วยบริการปฐมภูมิ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี จำนวน 221 คน และกลุ่มบุคคลที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึกจำนวน 12 คน โดยใช้สูตรการคำนวณขนาดตัวอย่างสำหรับการวิเคราะห์การถดถอย

พหุเชิงเส้น (Multiple Linear Regression Analysis) [8] ดังนี้

$$\text{สูตร} \quad N = \frac{\lambda(R_{Y.A.B}^2)}{R_{Y.A.B}^2 - R_{Y.A}^2} + w \quad \dots\dots\dots(1)$$

$$\text{เมื่อ} \quad \lambda = \lambda_L - \frac{1/v_L - 1/v}{1/v_L - 1/v_u} (\lambda_L - \lambda_u) \quad \dots\dots\dots(2)$$

เมื่อกำหนดให้

$R_{Y.A.B}^2$	คือ	ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจเชิงพหุสำหรับ Full Model ซึ่งในการวิจัยในครั้งนี้ได้นำค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปร จากการศึกษาบรรยาการสองครั้ง และปัจจัยแห่งความสำเร็จที่มีต่อการปฏิบัติงานของทีมงานครอบครัวระดับตำบล ในจังหวัดหนองบัวลำภู [9] ซึ่งเป็นลักษณะงานที่คล้ายคลึงกันและ มีพื้นที่ในลักษณะเดียวกันในการทำวิจัยครั้งนี้ ซึ่งได้ค่า $R_{Y.A.B}^2 = 0.689$
$R_{Y.B}^2$	คือ	ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจเชิงพหุที่เปลี่ยนแปลง (R^2 Change) เมื่อไม่มีตัวแปรที่ต้องการทดสอบ $R_{Y.B}^2 = 0.011$
$R_{Y.A}^2$	คือ	ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจเชิงพหุสำหรับ Reduce model ($R_{Y.A.B}^2 - R_{Y.B}^2$) ซึ่งได้ค่า $R_{Y.A}^2 = 0.678$
λ	คือ	ค่าความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนตัวแปรอิสระและอำนาจการทดสอบ
w	คือ	จำนวนตัวแปรอิสระนอกเหนือจากตัวแปรที่ต้องการทดสอบ = 11
u	คือ	จำนวนตัวแปรอิสระที่ต้องการทดสอบ เท่ากับ 1 ตัวแปร
v	คือ	ค่าที่ได้จาก $v = N - u - w - 1$

จากการใช้สูตรในการคำนวณหาขนาดตัวอย่างได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 221 คน

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยการแบ่งประชากรออกเป็นกลุ่มตามโรงพยาบาลและหน่วยบริการปฐมภูมิ จำนวน 35 แห่ง แล้วทำการเทียบสัดส่วนขนาดตัวอย่างต่อกลุ่มประชากรของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และหน่วยบริการปฐมภูมิ จนได้ขนาดตัวอย่างครบ 221 คน และทำการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อสนับสนุนการอธิบายข้อมูลเชิงปริมาณ โดยคัดเลือกบุคคลที่สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของทีมงานครอบครัว ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ได้เป็นอย่างดี (Key informants) จำนวน 12 คน โดยพิจารณาคัดเลือก ดังนี้ ระดับผู้รับผิดชอบงานพัฒนาระบบบริการปฐมภูมิ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด 1 คน ระดับผู้รับผิดชอบงานพัฒนาระบบบริการปฐมภูมิ สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ 2 คน ระดับผู้รับผิดชอบงานพัฒนาระบบบริการปฐมภูมิ โรงพยาบาลอุดรธานี 2 คน และเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลและหน่วยบริการปฐมภูมิ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี 7 คน รวมทั้งสิ้น 12 คน ซึ่งมีความยินดีและให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์เชิงลึก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้มีทั้งหมด 2 ชุด ชุดที่ 1 แบบสอบถาม (Questionnaire) จำนวน 106 ข้อ ประกอบด้วย 5 ส่วน ได้แก่ **ส่วนที่ 1** เป็นคำถามเกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนบุคคล มีคำถาม 8 ข้อ **ส่วนที่ 2** ข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยทางการบริหาร จำนวน 30 ข้อ **ส่วนที่ 3** ข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยแห่งความสำเร็จ จำนวน 30 ข้อ **ส่วนที่ 4** ข้อคำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของทีมหมอบรรเทา จำนวน 35 ข้อ โดยส่วนที่ 2 3 และ 4 ใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ [10] โดยมีการแบ่งเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ หากตอบระดับมากที่สุด 5 คะแนน ตอบระดับมาก 4 คะแนน ตอบระดับปานกลาง 3 คะแนน ตอบระดับน้อย 2 คะแนน และตอบระดับน้อยที่สุด 1 คะแนน และ **ส่วนที่ 5** เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานของทีมหมอบรรเทา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี และชุดที่ 2 แนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview guideline) จำนวน 3 ข้อ ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ **ส่วนที่ 1** เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยทางการบริหาร **ส่วนที่ 2** เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยแห่งความสำเร็จ และ **ส่วนที่ 3** เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานของทีมหมอบรรเทา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ เครื่องมือทั้ง 2 ชุด ผ่านการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในด้านความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พบว่าทุกข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่า 0.5 จากนั้นนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบ แก้ไข และปรับปรุงโดยผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้เครื่องมือกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลและหน่วยบริการปฐมภูมิ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามด้านปัจจัยทางการบริหาร เท่ากับ 0.97 ด้านปัจจัยแห่งความสำเร็จ เท่ากับ 0.97 ด้านการปฏิบัติงานของทีมหมอบรรเทา มีเท่ากับ 0.94 และภาพรวมแบบสอบถามทั้งชุด เท่ากับ 0.98

การวิเคราะห์ข้อมูล ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าการแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่ามัธยฐาน (Median) ค่าสูงสุด (Max.) และค่าต่ำสุด (Min.) และสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) และสถิติการถดถอยพหุเชิงเส้นแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Linear Regression Analysis)

การแปลผล การแปลผลคะแนนระดับปัจจัยทางการบริหาร ระดับปัจจัยแห่งความสำเร็จ และระดับการปฏิบัติงานของทีมหมอบรรเทา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี โดยนำมาจัดระดับเป็น 5 ระดับ ซึ่งได้จากการแบ่งช่วงคะแนนเฉลี่ย [11] ดังนี้ ระดับมากที่สุด (4.50-5.00 คะแนน) ระดับมาก (3.50-4.49 คะแนน) ระดับปานกลาง (2.50-3.49 คะแนน) ระดับน้อย (1.50-2.49 คะแนน) และระดับน้อยที่สุด (1.00-1.49 คะแนน) สำหรับเกณฑ์การแบ่งระดับความสัมพันธ์จากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) [12] มีค่าตั้งแต่ -1 ถึง +1 แบ่งระดับดังนี้ $r = 0$ หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์ $r = \pm 0.01$ ถึง ± 0.30 หมายถึง มีความสัมพันธ์ต่ำ $r = \pm 0.31$ ถึง ± 0.70 หมายถึง มีความสัมพันธ์ปานกลาง $r = \pm 0.71$ ถึง ± 0.99 หมายถึง มีความสัมพันธ์สูง $r = \pm 1$ หมายถึง มีความสัมพันธ์โดยสมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลหลังจากผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2564 เลขที่ HE642269 โดยดำเนินการเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 1 กุมภาพันธ์ ถึงวันที่ 20 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2565

ผลการวิจัย

1. คุณลักษณะส่วนบุคคลของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 161 คน ร้อยละ 72.9 มีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี จำนวน 62 คน ร้อยละ 28.1 อายุเฉลี่ย 41.18 ปี (S.D. = 10.94 ปี) อายุต่ำสุด 22 ปี อายุสูงสุด 59 ปี สถานภาพสมรสคู่ ร้อยละ 58.8 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ร้อยละ 76.5 มีพยาบาลวิชาชีพมากที่สุด ร้อยละ 43.0 มีรายได้ต่อเดือน สูงกว่า 40,000 บาท ร้อยละ 37.6 รายได้เฉลี่ย 35,294.62 บาท (S.D. = 14,599.51 บาท) ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี 1 - 10 ปี ร้อยละ 53.4 ค่ามัธยฐาน 10 ปี ต่ำสุด 1 ปี สูงสุด 38 ปี เคยได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับทักษะและสมรรถนะในการปฏิบัติงานของทีมหมอครอบครัว ร้อยละ 62.4 และส่วนใหญ่เคยได้รับการอบรม 1 ครั้ง ร้อยละ 56.5 ค่ามัธยฐาน 1 ครั้ง น้อยที่สุด 1 ครั้ง มากที่สุด 5 ครั้ง

2. ระดับปัจจัยทางการบริหารกับการปฏิบัติงานของทีมหมอครอบครัว ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

เมื่อพิจารณาระดับปัจจัยทางการบริหาร พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.80 (S.D. = 0.54) ซึ่งเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ปัจจัยทางการบริหารด้านการบริหารจัดการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.93 (S.D. = 0.64) ส่วนรองลงมา คือ ปัจจัยทางการบริหารด้านเวลา อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.89 (S.D. = 0.65) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ปัจจัยทางการบริหารด้านวัสดุอุปกรณ์อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.71 (S.D. = 0.66) ส่วนรองลงมา คือ ปัจจัยทางการบริหารด้านเทคโนโลยี อยู่ระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.72 (S.D. = 0.69)

3. ระดับปัจจัยแห่งความสำเร็จกับการปฏิบัติงานของทีมหมอครอบครัว ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

เมื่อพิจารณาระดับปัจจัยแห่งความสำเร็จ พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.94 (S.D. = 0.54) ซึ่งเมื่อพิจารณารายด้าน การเชื่อมโยงระหว่างโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในโรงพยาบาลแม่ข่าย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.08 (S.D. = 0.62) ส่วนรองลงมา คือ การพัฒนาภาพลักษณ์ของสถานบริการ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.02 (S.D. = 0.63) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ หน่วยงานสนับสนุนทุกระดับมีแผนงานสนับสนุน อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.84 (S.D. = 0.63) ส่วนรองลงมา คือ การลงมือปฏิบัติในพื้นที่ที่มีความพร้อมและสมัครใจในการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.85 (S.D. = 0.65)

4. ระดับการปฏิบัติงานของทีมหมอครอบครัว ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

เมื่อพิจารณาระดับการปฏิบัติงานของทีมหมอครอบครัว ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่าง อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.21 (S.D. = 0.49) ซึ่งเมื่อพิจารณาตามปัจจัย พบว่า การจัดทำข้อมูลสถานะสุขภาพประจำครอบครัว มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.33 (S.D.=0.62) รองลงมา คือ การดูแลเป็นที่พึ่ง ในยามเจ็บป่วย อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.24 (S.D.= 0.57) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การดูแลรักษา เยียวยา บำบัดฟื้นฟู อยู่ในระดับมาก 4.17 (S.D.= 0.57) รองลงมาคือ การดูแลในกรณีที่มีการส่งต่อ และการเสริมพลังให้ประชาชนเข้าใจสุขภาพตนเอง อยู่ในระดับมาก 4.17 (S.D.= 0.59)

5. ปัจจัยทางการบริหารและปัจจัยแห่งความสำเร็จที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของทีมหมอครอบครัว ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

ปัจจัยทางการบริหาร พบว่า ภาพรวมปัจจัยทางการบริหารมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางกับการปฏิบัติงานของทีมหมอครอบครัว ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.546, p\text{-value} < 0.001$) เมื่อพิจารณาปัจจัยทางการบริหารรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางกับการปฏิบัติงานของทีมหมอครอบครัว ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ($r = 0.503$,

$p\text{-value} < 0.001$) ด้านเวลา ($r = 0.500, p\text{-value} < 0.001$) ด้านงบประมาณ ($r = 0.490, p\text{-value} < 0.001$) ด้านเทคโนโลยี ($r = 0.396, p\text{-value} < 0.001$) ด้านบุคลากร ($r = 0.378, p\text{-value} < 0.001$) และด้านวัสดุอุปกรณ์ ($r = 0.375, p\text{-value} < 0.001$)

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ พบว่า ภาพรวมปัจจัยแห่งความสำเร็จมีความสัมพันธ์ระดับสูงกับการปฏิบัติงานของทีมหมอครอบครัว ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=0.727, p\text{-value} < 0.001$) เมื่อพิจารณาปัจจัยแห่งความสำเร็จรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความสัมพันธ์ระดับสูงกับการปฏิบัติงานของทีมหมอครอบครัว ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ การเชื่อมโยงระหว่างโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในโรงพยาบาลแม่ข่าย ($r = 0.686, p\text{-value} < 0.001$) การพัฒนาภาพลักษณ์ของสถานบริการ ($r = 0.676, p\text{-value} < 0.001$) การสร้างความเข้าใจและกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือ ($r = 0.591, p\text{-value} < 0.001$) ผู้บริหารทุกระดับให้การสนับสนุนและติดตาม ($r = 0.573, p\text{-value} < 0.001$) หน่วยงานสนับสนุนทุกระดับมีแผนงานสนับสนุน ($r = 0.569, p\text{-value} < 0.001$) และการลงมือปฏิบัติในพื้นที่ที่มีความพร้อมและสนใจในการมีส่วนร่วม ($r = 0.549, p\text{-value} < 0.001$)

6. ปัจจัยทางการบริหารและปัจจัยแห่งความสำเร็จที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของทีมหมอครอบครัว ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

ผลการวิเคราะห์พบว่า ตัวแปรอิสระที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของทีมหมอครอบครัว ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ที่ถูกเลือกเข้าสมการคือ ตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และตัวแปรอิสระที่ไม่ได้ถูกเลือกเข้าสมการคือตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติมากกว่า 0.05 โดยตัวแปรที่ถูกเลือกเข้าในสมการเรียงลำดับดังนี้ ปัจจัยแห่งความสำเร็จด้านการเชื่อมโยงระหว่างโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในโรงพยาบาลแม่ข่าย ($p\text{-value} < 0.001$) ปัจจัยแห่งความสำเร็จด้านการพัฒนาภาพลักษณ์ของสถานบริการ ($p\text{-value} < 0.001$) ปัจจัยแห่งความสำเร็จด้านผู้บริหารทุกระดับให้การสนับสนุนและติดตาม ($p\text{-value} = 0.010$) ปัจจัยทางการบริหารด้านงบประมาณ ($p\text{-value} = 0.038$) ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 4 ตัวแปรสามารถร่วมกันพยากรณ์การปฏิบัติงานของทีมหมอครอบครัว ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ได้ร้อยละ 57.8

7. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ ในการปฏิบัติงานของทีมหมอครอบครัว ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

โดยภาพรวมข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิดจากจำนวนทั้งหมด 221 ฉบับ พบว่ากลุ่มตัวอย่างได้เสนอปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะทั้งหมด 39 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 17.65 โดยปัญหาอุปสรรคส่วนใหญ่ คือการปฏิบัติงานของทีมหมอครอบครัวในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานีด้านการสร้างเสริมสุขภาพ ที่พบว่า การสำรวจกลุ่มเป้าหมายอาจได้ไม่ครอบคลุมและไม่ทั่วถึง สุขภาพของประชาชนขึ้นอยู่กับเศรษฐกิจของแต่ละบุคคล และแต่ละครอบครัว ข้อเสนอแนะที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารทุกระดับ ควรมีการวางแผนแนวทางการปฏิบัติงานที่บูรณาการงานของทุกภาคส่วนแบบองค์รวม และควรมีการบริหารจัดการบุคลากรให้มีความเหมาะสมกับงานและเวลาที่เหมาะในการปฏิบัติงาน

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

1. การเชื่อมโยงข้อมูลจากโรงพยาบาลกับทีมหมอครอบครัวยังขาดความต่อเนื่อง และแนวทางการดำเนินการต่างๆที่ยังไม่ไปในทิศทางเดียวกัน รวมทั้งฐานข้อมูลที่ยังไม่สามารถใช้ร่วมกันได้
2. ประชาชนยังขาดความไว้วางใจในการมารับบริการโดยเลือกรับบริการในโรงพยาบาลเอกชนมากกว่า และยังขาดการประชาสัมพันธ์การให้บริการและการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย
3. ผู้บริหารยังไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของทีมหมอครอบครัว ทำให้นโยบายที่กำหนดขึ้นยังไม่สอดคล้องการปฏิบัติงาน และการสื่อสารนโยบายยังไม่ชัดเจน การสนับสนุนทรัพยากรทางการบริหารที่ยังไม่เพียงพอ และล่าช้า

4. การจัดสรรงบประมาณในการปฏิบัติงานไม่ครอบคลุมในการปฏิบัติงานและมีความล่าช้าในการลงในพื้นที่ ทำให้การปฏิบัติงานไม่ต่อเนื่อง

อภิปรายและสรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษา พบว่า ตัวแปรอิสระที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของทีมงานครอบครัว ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุเชิงเส้นแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Linear Regression Analysis) พบว่า ปัจจัยแห่งความสำเร็จด้านการเชื่อมโยงระหว่างโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในโรงพยาบาลแม่ข่าย ปัจจัยแห่งความสำเร็จด้านการพัฒนาภาพลักษณ์ของสถานบริการ ปัจจัยแห่งความสำเร็จด้านผู้บริหารทุกระดับให้การสนับสนุนและติดตาม และปัจจัยทางการบริหารด้านงบประมาณ ตัวแปรอิสระทั้ง 4 ตัวแปรสามารถร่วมกันพยากรณ์การปฏิบัติงานของทีมงานครอบครัว ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานีได้ร้อยละ 57.8

ปัจจัยแห่งความสำเร็จด้านความเชื่อมโยงระหว่างโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลกับโรงพยาบาลแม่ข่าย โรงพยาบาลได้มีการบริหารจัดการโดยการจัดช่องทางการสื่อสาร ติดต่อประสานงานระหว่าง โรงพยาบาลแม่ข่าย สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลและหน่วยบริการปฐมภูมิในเครือข่าย ในลักษณะที่เป็นเครือข่ายทั้งในแนวราบและแนวตั้ง หรือเรียกว่า คณะกรรมการสาธารณสุขผสมผสานระดับอำเภอ ทำให้ระบบการเชื่อมโยงข้อมูลเป็นไปอย่างดี ทั้งนี้ยังมีการสนับสนุน ติดตาม จากทีมแม่ข่าย ในแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารวิชาการ การสนับสนุนการดำเนินงานวิชาการ การพัฒนางานวิชาการให้มีคุณภาพ ซึ่งผลการศึกษาในครั้งนี้สอดคล้องกับผู้ที่เคยศึกษามาแล้ว ที่พบว่าปัจจัยแห่งความสำเร็จด้านความเชื่อมโยงระหว่างโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลกับโรงพยาบาลแม่ข่ายที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของทีมงานครอบครัว [13-14] อย่างไรก็ตามการปฏิบัติงานในแต่ละพื้นที่มีบริบท และแนวทางการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน ซึ่งผลการศึกษาในครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับผู้ที่เคยศึกษามาแล้ว ที่ทำให้ปัจจัยแห่งความสำเร็จด้านความเชื่อมโยงระหว่างโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลกับโรงพยาบาลแม่ข่าย ไม่สามารถร่วมพยากรณ์การปฏิบัติงานของทีมงานครอบครัว [15]

ปัจจัยแห่งความสำเร็จด้านการพัฒนาภาพลักษณ์ของสถานบริการ ซึ่งการพัฒนาคุณภาพในด้านการพัฒนา กำลังคนให้มีคุณภาพ โดยเน้นเชื่อมโยงระบบการให้บริการ รวมทั้งการบริหารจัดการ และด้านวิชาการ พัฒนาการทำวิจัย โดยมีการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานอย่างมีประสิทธิภาพ มีกระบวนการสื่อสารประชาสัมพันธ์ความรู้ด้านต่างๆ มีกระบวนการประเมินความพึงพอใจของผู้มารับบริการ ตลอดจนการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพของบุคลากรเพื่อแก้ปัญหาในพื้นที่ และมีการเผยแพร่ผลงานวิชาการทั้งในระดับพื้นที่ ซึ่งผลการศึกษาในครั้งนี้สอดคล้องกับผู้ที่เคยศึกษามาแล้ว ที่พบว่าปัจจัยแห่งความสำเร็จด้านการพัฒนาภาพลักษณ์ของสถานบริการที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของทีมงานครอบครัว อ้อม [16-17] ทั้งนี้การพัฒนาภาพลักษณ์ของสถานบริการก็มีความแตกต่างกันตามบริบทของพื้นที่ การเข้าถึงกลุ่มประชาชน เป้าหมาย การพัฒนาเพื่อให้ประชาชนไว้วางใจ มีหลายปัจจัยที่จะทำให้การพัฒนาภาพลักษณ์ของสถานบริการในทีมงานครอบครัวเป็นไปในทิศทางที่แตกต่างกัน ซึ่งผลการศึกษาในครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับผู้ที่เคยศึกษามาแล้ว ที่พบว่าปัจจัยแห่งความสำเร็จด้านการพัฒนาภาพลักษณ์ของสถานบริการไม่สามารถร่วมพยากรณ์การปฏิบัติงานของทีมงานครอบครัว [18]

ปัจจัยแห่งความสำเร็จด้านผู้บริหารทุกระดับให้การสนับสนุนและติดตาม ถือเป็นเรื่องที่สำคัญในการปฏิบัติงาน เนื่องจากการแสดงถึงเอาใจใส่ของผู้บริหารต่อการพัฒนาการดำเนินงานของทีมงานครอบครัวให้ได้ประสิทธิภาพ มาตรฐานอย่างจริงจัง จากหน่วยงานสายบังคับบัญชาทุกระดับที่มีบทบาทและการสนับสนุนได้แก่สำนักงานสาธารณสุขอำเภอและการสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ทั้งในด้านของการประกาศนโยบายสนับสนุน พร้อมอำนวยความสะดวกและการสนับสนุนทางวิชาการ ซึ่งผลการศึกษาในครั้งนี้สอดคล้องกับผู้ที่เคยศึกษามาแล้ว ที่พบว่าปัจจัยแห่งความสำเร็จด้าน

ผู้บริหารทุกระดับให้การสนับสนุนและติดตามที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของทีมงานครอบครัว [19-20] และในการปฏิบัติงานของทีมงานครอบครัวมักจะมีปัญหาที่เกิดจากผู้บริหารมีการสับเปลี่ยนหรือโยกย้ายบ่อยครั้ง ทำให้การดำเนินงานในกระบวนการควบคุม และติดตามงานมีการเปลี่ยนแปลงซึ่งขึ้นอยู่กับนโยบาย และแนวทางการบริหารจัดการของผู้บริหารเหล่านั้นซึ่งผลการศึกษาในครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับผู้ที่เคยศึกษามาแล้ว ที่พบว่าปัจจัยแห่งความสำเร็จด้านผู้บริหารทุกระดับให้การสนับสนุนและติดตามไม่สามารถร่วมพหุการณการปฏิบัติงานของทีมงานครอบครัว [21]

ปัจจัยทางการบริหารด้านงบประมาณ การปฏิบัติงานของทีมงานครอบครัวนั้นให้ความสำคัญกับปัจจัยทางการบริหารงบประมาณ เนื่องจากงบประมาณถือเป็นปัจจัยทางการบริหารสำคัญที่สุดปัจจัยหนึ่งและเป็นปัจจัยที่นำมาซึ่งปัจจัยทางการบริหารอย่างอื่น เช่น บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนช่วยสนับสนุนให้เกิดกระบวนการทางการบริหารที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งงบประมาณด้านสุขภาพเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการดำเนินงานของทีมงานครอบครัวเพื่อให้การปฏิบัติงานนั้นสำเร็จตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่ตั้งเอาไว้ ซึ่งผลการศึกษาในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยที่พบว่าปัจจัยทางการบริหารด้านงบประมาณที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของทีมงานครอบครัว [22] ปัจจัยทางการบริหารงบประมาณในบริบทพื้นที่การปฏิบัติงานมักจะมีปัจจัยอื่น ๆ มาร่วม หรือการที่มีทรัพยากรอยู่อย่างจำกัดในแต่ละพื้นที่จะมีกระบวนการทำงานที่แตกต่าง ซึ่งผลการศึกษาในครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับผู้ที่เคยศึกษามาแล้ว ที่พบว่าปัจจัยทางการบริหารด้านงบประมาณไม่สามารถร่วมพหุการณ [23-24]

ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัย

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ โรงพยาบาลแม่ข่าย ควรมีแนวทางดังนี้

1. ควรมีการพัฒนาการให้บริการสุขภาพของทีมงานครอบครัวในทุกระดับให้มีมาตรฐานใกล้เคียงกับโรงพยาบาลแม่ข่าย เพื่อลดระยะเวลาการรอคอยของผู้ป่วยในโรงพยาบาลแม่ข่ายและทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพได้มากยิ่งขึ้น
2. ควรมีการพัฒนากระบวนการเชื่อมโยงข้อมูลด้านสุขภาพระหว่างโรงพยาบาลแม่ข่ายกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและทีมงานครอบครัว เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันและความรวดเร็วในการให้บริการตลอดทำให้ทีมงานครอบครัวสามารถนำไปวางแผนในการแก้ไขปัญหาให้สอดคล้องกับปัญหาในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. ควรกำหนดแนวทางการให้บริการแก่ประชาชนในพื้นที่ให้ชัดเจน เพื่อให้ทีมงานครอบครัวสามารถดำเนินการไปในทิศทางเดียวกันทั้งจังหวัด
4. ควรส่งเสริมและสนับสนุนทรัพยากรทางการบริหารที่เอื้อต่อการปฏิบัติงานของทีมงานครอบครัว เพื่อให้การปฏิบัติงานของทีมงานครอบครัวมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
5. ควรมีการจัดสรรงบประมาณในการปฏิบัติงานของทีมงานครอบครัวให้สอดคล้องกับปัญหาและบริบทของแต่ละพื้นที่

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาและจัดทำแนวทางการพัฒนาการให้บริการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีมาตรฐานใกล้เคียงกับโรงพยาบาล
2. ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาการเชื่อมโยงข้อมูลการให้บริการของทีมงานครอบครัวให้สามารถนำข้อมูลบูรณาการเข้ากับปัญหาและบริบทของพื้นที่

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.มกรพันธ์ จุฑารสกร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.ประจักษ์ บัวผัน อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม และสาขาวิชาการบริหารสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่สนับสนุนทุนเพื่อทำ การศึกษาวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ ตลอดจนเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลและหน่วยบริการปฐมภูมิ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ที่ให้ความร่วมมือแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

1. Office of the National Economic and Social Development Board Office of the Prime Minister. The Twelfth National Economic And Social Development Plan (2017-2021). Bangkok: Office of the National Economic and Social Development Board Office of the Prime Minister, 2021.
2. Strategy and Planning Division, Ministry of Public Health Ministry of Public Health. Annual Government Action Plan Fiscal Year 2021. Nonthaburi: Strategy and Planning Division, Ministry of Public Health; 2020
3. Health Administration Division Office of the Permanent Secretary Ministry of Public Health. Family Doctor Team Guide. Bangkok: Health Administration Division Office of the Permanent Secretary Ministry of Public Health. Agricultural Community Printing Company of Thailand, 2014
4. Prachak B. Principles of Public Administration.4th ed. Khon Kaen University, Khon Kaen; 2015. Thai
5. Choochai S, Somsak Ch, Ludda D, Kasem W, Suputtra S, Supakit S. Service manual of Tambon health promoting hospital. 2th ed. Bangkok: National Health Foundation; 2010.
6. Udonthani Provincial Health Office. Public Health Strategy (2021 - 2022) Udonthani Provincial Health Office 2021. Udonthani: Udonthani Provincial Health Office; 2019.Thai.
7. Mounng Udonthani District Public Health Office. Results of Udon Thani District Government Operations Fiscal Year 2021. Mounng Udonthani Udonthani Province: Mounng Udonthani District Public Health Office. 2021.
8. Cohen J. Statistical power analysis for the behavior sciences. 2nd edition. Hillsdale NJ: Lawrence Erlbaum. 1988.
9. Chayngam T, Bouphan P. Organizational Climate and Critical Success Factors Affecting Performance of Family Care Team at Sub-District Level in Nongbua Lamphu Province. KKU Research Journal. 2018; 18(3): 124-135 Thai.
10. Likert, Rensis. The human organization: Its management and values. New York: McGraw-Hill. 1967.
11. Chantasuan S, Buathuan S. Social science research methodology. Khon Kaen: Department of Sociology and Anthropology, Faculty of Humanities and Social Sciences, Khon Kaen University; 2004.
12. Elifson Kirk W, Runyon, Richard P, Haber, Audrey. Fundamentals of Social Statistics. 2nd edition. New York: McGraw-Hill, Inc. 2017.

13. Khumsamarn P, Jutarasaga M, Bouphan P. Keys Success Factors and Organizational Support Affecting the Tuberculosis Prevention and Control Performance of Health Personnel at Sub-District Health Promoting Hospitals Sakon Nakhon Province. *KKU Research Journal*. 2021; 21(3): 223-235 Thai.
14. Keawmued Y, Bouphan P. Critical Success Factors and Motivation Affecting the Performance of Dental Health Officers at Sub-District Health Promoting Hospitals in Khon Kaen Province. *KKU Research Journal*. 2020; 20(2): 47-59 Thai.
15. Yotha N, Bouphan P. Critical Success Factors and Organizational Climate Affecting the Research for Solving Health Problem of Public Health Officers at Sub-District Health Promoting Hospitals In Khon Kaen Province. *KKU Research Journal*. 2019; 19(1): 149-160 Thai.
16. Chaiyamat I, Bouphan P. Motivation and Key Success Factors Affecting the Star Health Promoting Hospital of Health Care Professional at Sub-District Health Promoting Hospitals in Kalasin Province. *KKU Research Journal*. 2021; 21(3): 172-185 Thai.
17. Wongphabut W, Bouphan P. Motivation and Critical Success Factors Affecting the Control of Opisthorchiasis and Cholangiocarcinoma of Health Care Providers at Sub-District Health Promoting Hospital in Kalasin Province. *KKU Research Journal*. 2021; 21(3): 186-199 Thai.
18. Deechan S, Bouphan P. Motivation and Key Success Factors Affecting Thai Traditional Medicine Performance of Health Personnel at Sub-District Health Promoting Hospitals in Loei Province. *KKU Research Journal*. 2019; 19(2): 166-176. Thai.
19. Jaitan T, Bouphan P, Phimha S. Critical Success Factor Affecting Surveillance and Rapid Response Performance of Health Care Provider at Sub-District Health Promoting Hospitals in Loei Province. *KKU Research Journal*. 2021; 21(3): 161-171. Thai.
20. Pripayom P, Bouphan P. Sub-district Health Service System Development Performance of the Directors at Nong Khai Province. *KKU Journal for Public Health Research*. 2017; 10(3): 11-22. Thai
21. Promree N, Bouphan P. Critical Success Factors and Organizational Support Affecting the Job Performance of Medical Record Technician in Community Hospitals Public Health Region 7. *KKU Research Journal*. 2021; 21(2): 179-191. Thai.
22. Yasud M, Bouphan P. Organizational Climate and Organizational Support Effecting Knowledge Process Management Among Personel in Queen Sirikit Heart Center of the Northeast Khon Kaen University. *KKU Research Journal*. 2012; 12(3): 83-96. Thai.
23. Phanyotha S, Bouphan P. Administration Factors and Organizational Climate Affecting the Performance of Public Health Officers at Sub-District Health Promoting Hospital in Khon Kaen Province. *KKU Research Journal*. 2021; 21(2): 152-165. Thai.
24. Moonsan S, Sriruecha C, Srichaijaronpong S. Administrative Factors and Process Affecting the Performance of Thai Traditional Medicine Practitioner at Sub-District Health Promoting Hospital In Health Region 10. *Academic Journal of Community Public Health*. 2021; 7(1): 74-86. Thai.

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลปัจจัยทางการบริหารกับการปฏิบัติงานของทีมงานครอบครัว
ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

ปัจจัยทางการบริหารกับการปฏิบัติงานของทีมงานครอบครัว ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี	Mean	S.D.	แปลผล
1. ด้านบุคลากร	3.79	0.65	มาก
2. ด้านงบประมาณ	3.75	0.74	มาก
3. ด้านวัสดุอุปกรณ์	3.71	0.66	มาก
4. ด้านการบริหารจัดการ	3.93	0.64	มาก
5. ด้านเวลา	3.89	0.65	มาก
6. ด้านเทคโนโลยี	3.72	0.69	มาก
ภาพรวม	3.80	0.54	มาก

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลปัจจัยแห่งความสำเร็จกับการปฏิบัติงานของทีมงาน
ครอบครัว ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

ปัจจัยแห่งความสำเร็จกับการปฏิบัติงานของทีมงานครอบครัว ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี	Mean	S.D.	แปลผล
1. ผู้บริหารทุกระดับให้การสนับสนุนและติดตาม	3.89	0.62	มาก
2. หน่วยงานสนับสนุนทุกระดับมีแผนงานสนับสนุน	3.84	0.63	มาก
3. การลงมือปฏิบัติในพื้นที่ที่มีความพร้อมและสมัครใจในการมีส่วนร่วม	3.85	0.65	มาก
4. การสร้างความเข้าใจและกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือ	3.95	0.69	มาก
5. การพัฒนาภาพลักษณ์ของสถานบริการ	4.02	0.63	มาก
6. การเชื่อมโยงระหว่างโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในโรงพยาบาลแม่ข่าย	4.08	0.62	มาก
ภาพรวม	3.94	0.54	มาก

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลการปฏิบัติงานของทีมงานครอบครัว ในเขตอำเภอเมือง
จังหวัดอุดรธานี

การปฏิบัติงานของทีมงานครอบครัว ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี	Mean	S.D.	แปลผล
1. การสร้างเสริมสุขภาพ	4.18	0.59	มาก
2. การดูแลเป็นที่พึ่งในยามเจ็บป่วย	4.24	0.57	มาก
3. การดูแลรักษา เยียวยา บำบัดฟื้นฟู	4.17	0.57	มาก
4. การให้คำปรึกษาแนะนำ	4.18	0.53	มาก
5. การดูแลในกรณีที่มีการส่งต่อ	4.17	0.59	มาก
6. การเสริมพลังให้ประชาชนเข้าใจสุขภาพตนเอง	4.17	0.59	มาก
7. การจัดทำข้อมูลสถานะสุขภาพประจำครอบครัว	4.33	0.62	มาก
ภาพรวม	4.21	0.49	มาก

ตารางที่ 4 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันระหว่างปัจจัยทางการบริหารกับการปฏิบัติงานของทีมงานครอบครัว
ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

ปัจจัยทางการบริหาร	การปฏิบัติงานของทีมงานครอบครัว ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี		
	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (r)	P - value	ระดับความสัมพันธ์
ปัจจัยทางการบริหาร	0.546***	< 0.001	ปานกลาง
1. ด้านบุคลากร	0.378***	< 0.001	ปานกลาง
2. ด้านงบประมาณ	0.490***	< 0.001	ปานกลาง
3. ด้านวัสดุอุปกรณ์	0.375***	< 0.001	ปานกลาง
4. ด้านการบริหารจัดการ	0.503***	< 0.001	ปานกลาง
5. ด้านเวลา	0.500***	< 0.001	ปานกลาง
6. ด้านเทคโนโลยี	0.396***	< 0.001	ปานกลาง

*** ระดับนัยสำคัญน้อยกว่า 0.001

ตารางที่ 5 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันระหว่างปัจจัยแห่งความสำเร็จกับการปฏิบัติงานของทีมงานครอบครัว
ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ	การปฏิบัติงานของทีมงานครอบครัวในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี		
	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (r)	P - value	ระดับความสัมพันธ์
ปัจจัยแห่งความสำเร็จ	0.727***	< 0.001	สูง
1. ผู้บริหารทุกระดับให้การสนับสนุนและติดตาม	0.573***	< 0.001	ปานกลาง
2. หน่วยงานสนับสนุนทุกระดับมีแผนงานสนับสนุน	0.569***	< 0.001	ปานกลาง
3. การลงมือปฏิบัติในพื้นที่ที่มีความพร้อมและสมัครใจในการมีส่วนร่วม	0.549***	< 0.001	ปานกลาง
4. การสร้างความเข้าใจและกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือ	0.591***	< 0.001	ปานกลาง
5. การพัฒนาภาพลักษณ์ของสถานบริการ	0.676***	< 0.001	ปานกลาง
6. การเชื่อมโยงระหว่างโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในโรงพยาบาลแม่ข่าย	0.686***	< 0.001	ปานกลาง

*** ระดับนัยสำคัญน้อยกว่า 0.001

ตารางที่ 6 ค่าสถิติวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของการปฏิบัติงานของทีมหมอครอบครัวในเขตอำเภอเมือง
จังหวัดอุดรธานี

[illegible]